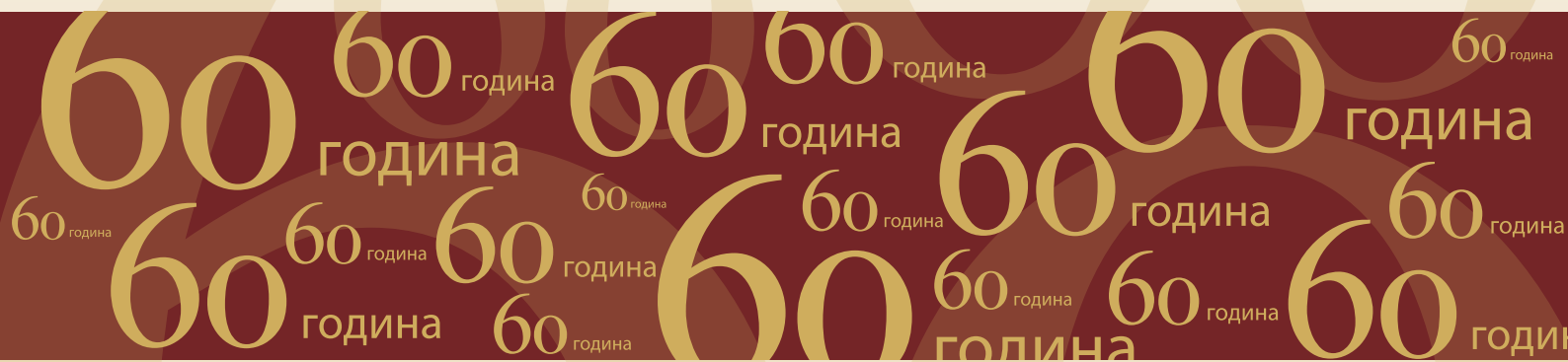

60 година

ОСНОВАНА 1953. ГОДИНЕ

Политика СКГО у области родне равноправности

41. СКУПШТИНА
СТАЛНЕ КОНФЕРЕНЦИЈЕ ГРАДОВА И ОПШТИНА
- САВЕЗА ГРАДОВА И ОПШТИНА СРБИЈЕ

Београд, 11. децембар 2013. године

ПОЛИТИКА СКГО У ОБЛАСТИ РОДНЕ РАВНОПРАВНОСТИ

Увод

Равноправност жена и мушкараца од изузетног је значаја за развој демократије. Она треба да буде препозната у правном оквиру и примењена на све аспекте политичког, економског, друштвеног и културног живота. Политика Сталне конференције градова и општина – Савеза градова и општина Србије (СКГО) у области родне равноправности представља основни оквир за деловање СКГО у процесу унапређења степена родне равноправности. Основ за њену израду представљају: (а) Декларација СКГО о поштовању начела родне равноправности на локалном нивоу власти у Србији, (б) Платформа за бољу локалну самоуправу и (в) Стратешки план СКГО за период 2014—2017.

Сврха политике СКГО у области родне равноправности јесте подизање квалитета живота свих грађана у свим градовима и општинама у Републици Србији. Примена начела родне равноправности и увођење једнаких могућности јамчи побољшање положаја жена и мушкараца и развој заједнице. СКГО се залаже за пуно поштовање тих начела на локалном нивоу, јер се на њему решавају практични изазови са којима се грађани сусрећу у свакодневном животу. Коришћењем подршке СКГО, градови и општине ће моћи да унапређују праксу, креирају напредне моделе и обликују међуопштинску сарадњу у овој области. Имаће потенцијале за креирање локалне политике засноване на учешћу заједнице и припадника различитих група, а која даје објективне показатеље побољшања услова живота жена и мушкараца.

Анализа стања

Родна неравноправност је у свим градовима и општинама у Србији на приближно истом нивоу, са углавном истим последицама. Зато је потребно да препознају области у којима је неравноправност највидљивија и у којима брзо могу да делују на њеном отклањању.

Жене у Србији у много су мањој мери запослене од мушкараца и чине мањи део активног радно способног становништва, изложене су дискриминацији при запошљавању, имају ниже плате и пензије и теже отпочињу сопствени посао. Европска комисија посебно скреће пажњу Србији на неопходност сузбијања дискриминације жена при запошљавању и на раду. Обавезе жена које произлазе из рађања, непосредно утичу на њихову дискриминацију при запошљавању. На то утиче и велик број радних часова током дана, велике обавезе у породици и кући и мање доступних радних места за жене, упркос све већем нивоу њиховог образовања. Жене у просеку троше 2,5 часа дневно више од мушкараца на неплаћене послове. Знатно је мање жена него мушкараца које поседују некретнине или аутомобил. Посебно је сложен положај жена на селу, Ромкиња, самохраних мајки, жена са инвалидитетом и припадница осталих вишеструко маргинализованих група.

Мушкарци и даље чине знатну већину одлучилаца, што указује на родне стереотипе у одлучивању и не оставља довољно могућности за отварање нових политичких тема и женску перспективу у политици. То је посебно видљиво на нивоу месних заједница, у њиховим саветима. Иако је представљеност жена у локалним скупштинама знатно побољшано услед правила садашњег изборног система, која налажу да на пропорционалним изборним листама најмање 30% кандидата буде мање заступљеног пола, а у пракси су то жене, у Србији је 2012. године било само 9,5% председница локалних скупштина, а мање од 10% председница општина и још мање градоначелница.

Недостатак квалитетне статистике, разврстане по полу, као и метода за идентификовање често различитих потреба жена и мушкараца и мерење ефеката мера јавне политике, градовима и општинама отежава креирање програма и услуга у складу са потребама грађана и грађанки. Посебно је значајно да градови и општине спроводе сопствену анализу и идентификују приоритете на којима

ће радити, а које ће дефинисати у локалним акционим плановима за унапређење родне равноправности. Смернице за израду тих планова постоје у домаћем институционалном оквиру и у Европској повељи за родну равноправност на локалном нивоу. Смерницама које у Републици Србији постоје, дефинисана је већина институционалних решења – од родно осетљиве статистике, до локалних механизма чија је улога усклађивање процеса процене јавне политике из родне перспективе.

Највећи проблем и непосредна последица родне неравноправности јесте насиље над женама, а његово решавање најважнија је димензија родне равноправности. Градови и општине спремни су да у сузбијању насиља раде са женским организацијама и грађанским друштвом, али и да кроз своје инструменте надзиру деловање установа и да захтевају ефикасно поступање у таквим случајевима, да даље развијају и прате примену Протокола о сарадњи установа на спречавању насиља над женама, да се старају да женама буду доступне социјалне услуге и да развијају облике подршке женама жртвама насиља.

За борбу против родно заснованог насиља, чије су жртве најчешће жене, веома је важно разбијање стереотипа који воде насиљу над женама. Разбијање родних стереотипа кључан је дугорочан циљ унапређивања родне равноправности. Томе треба посветити пажњу у прешколском образовању, али и другим нивоима образовања, кроз иновативне, родно неутралне методе, као и охрабривањем жена и девојчица да се школују за традиционално мушка занимања.

Упркос изградњи институционалног оквира, унапређивању знања и информисаности представника градова и општина и грађана, као и делатностима организација грађанског друштва и међународних организација, још увек недостају знатнији резултати спровођења начела родне равноправности на локалном нивоу. Стога су потребне конкретне активности градова и општина, јача сарадња са организацијама грађанског друштва и већа видљивост њиховог деловања на равноправности.

Правци деловања СКГО

Начин за побољшање положаја жена и мушкараца, креирање бољих услова живота и унапређење демократичности институција, а тиме и јачање поверења у њих, јесте увођење начела родне равноправности. Зато, градови и општине у Србији, окупљене у СКГО, истичу опредељење за системско деловање на примени начела родне равноправности. Градови и општине посебно разумеју да ће својом борбом против насиља над женама али и пружањем јавних услуга које смањују потребу за неплаћеним кућним радом, позитивно утицати на унапређење квалитета живота у породици као основној ћелији друштва.

СКГО сматра да је потребно водити рачуна да локалне мере и услуге буду пружане различитим категоријама грађана, уз обезбеђивање једнаког нивоа квалитета за све, као и да је неопходно да у пружању јавних услуга и заштити права грађана постоји разумевање и уважавање различитих почетних позиција у друштву за жене и мушкарце. Важно је непрестано процењивати да ли и како услуге које пружају градови и општине, њихова јавна политика, стратешки документи, развојни планови и инфраструктурни пројекти доносе корист грађанима оба пола, а ако не, због чега. Јавна политика од којих сви грађани имају користи, мора бити прилагођена потребама читаве заједнице и усклађена са њеним различитостима.

Процес европских интеграција немогућ је без уважавања и примене начела родне равноправности, најмање због две ствари: поштовања људских права и ефикасности и демократичности јавне управе. Уласком у тај процес, Србија се јасно определила да следи смернице које воде ка добром управљању.

Зато се СКГО посебно залаже за пуну примену усвојеног националног стратешког и правног оквира и за поштовање и примену Европске повеље о родној равноправности на локалном нивоу, коју је усвојио Савет општина и региона Европе.

СКГО се залаже да ограничени ресурси локалне самоуправе буду распоређивани праведније, зарад уважавања потребе и жена и мушкараца. Примери из европских земаља показују да овај приступ

осигурава уштеде, унапређење квалитета и повећање ефикасности, као и да јамчи демократијнију расподелу заједничких ресурса локалне заједнице.

СКГО верује да је потребно даље унапређивати промоцију родне равноправности, размену добре праксе између градова и општина и подржавати их да спроводе родно осетљиве мере и примењују начела родне равноправности у свом раду (посебно кроз родну статистику и службену евиденцију, родну анализу послова и праћење и прилагођавање услуга овим начелима).

Имајући све ово у виду:

Зарад унапређења примене начела родне равноправности на локалном нивоу, СКГО ће у деловању према чланицама:

1. Радити на унапређењу и изградњи локалних капацитета, пружати саветодавну стручну подршку и средства за олакшавање увођења родне перспективе у функционисању градова и општина;
2. Доприносити размени података, модела добре праксе, упутстава и процедура са централног нивоа на локални, на регионалном и међуопштинском нивоу;
3. Промовисати добру праксу на локалном нивоу у области равноправности полова;
4. Омогућити и унапредити умрежавање градова и општина које раде на примени начела родне равноправности;
5. Зарад праћења резултата и размене података са осталим чиниоцима на свим нивоима, даље ће развијати методологију континуираног прикупљања података и мерење напретка у области родне равноправности на локалном нивоу, како би могла да препозна и одговори на потребе чланица;
6. Омогућити већу видљивост и заступљеност потреба и интереса градова и општина на централном нивоу, зарад унапређивања оквира деловања који омогућује или поспешује примену начела родне равноправности.

Зарад унапређења сопствених капацитета у области родне равноправности, СКГО ће:

1. Радити на унапређењу знања и вештина својих запослених у области родне равноправности, како кроз основну обуку у овој области, тако и кроз обуку за родну анализу у одговарајућим секторским политикама, чиме ће омогућити стално ширење области примене начела родне равноправности, као хоризонталног питања;
2. Увести у свој рад родно осетљиву статистику и настојати да када год је то могуће из родне перспективе процењује своје активности и њихове резултате у свим фазама припреме, спровођења и оцењивања, односно извештавања.